

Upotreba informaciono-komunikacionih tehnologija u Crnoj Gori u 2014. godini

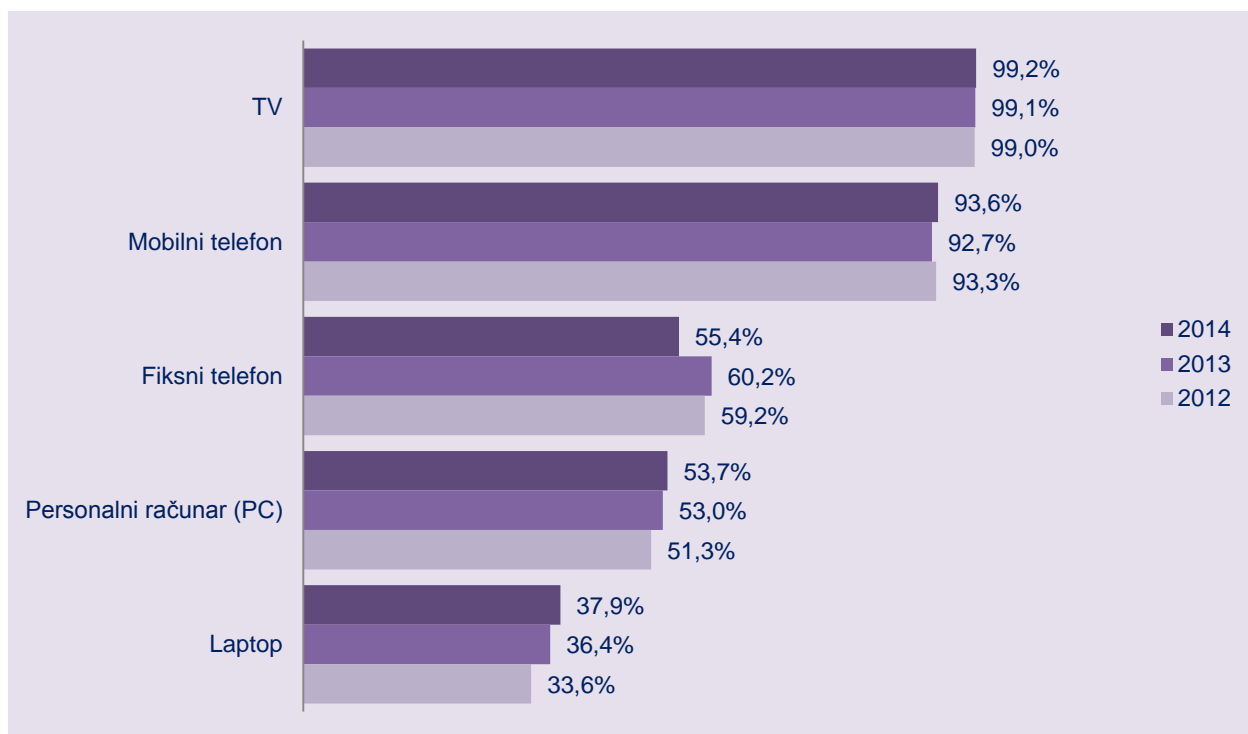
Domaćinstva

*IKT¹ istraživanje koje se sprovodi u domaćinstvima, u skladu sa metodologijom Eurostat-a, **obuhvata domaćinstva sa najmanje jednim članom koji ima između 16 i 74 godine starosti, kao i pojedince iste starosne dobi.***

Na pitanje koje se odnosi na pristup uređajima u domaćinstvu anketirana lica su mogla da daju više odgovora. Istraživanje pokazuje da 99,2% domaćinstava² ima pristup TV prijemniku (u kući), zatim 53,7% ima pristup računaru, 93,6% ima mobilni telefon.

Procenat domaćinstava koja imaju pristup računaru je porastao u odnosu na prošlu godinu za 0,7%.

Grafik 1. Uređaji zastupljeni u domaćinstvima

¹IKT – Informaciono-komunikacione tehnologije

²Broj domaćinstava se odnosi na domaćinstva sa najmanje jednim članom starosti od 16 do 74 godina

U Crnoj Gori 63,6% anketiranih domaćinstava je izjavilo da ima pristup Internetu kod kuće, bez obzira na to da li se koristi ili ne. U domaćinstvima se pristup Internetu ostvaruje pomoću nekoliko uređaja, kao što su personalni računar (PC) – 75,1% i prenosivi računar (laptop, netbook, tablet) –57,6%. Pored navedenih uređaja za pristup Internetu se koriste i drugi mobilni uređaji, TV povezan na Internet (Smart TV) i igračke konzole (play station). Na ovo pitanje domaćinstvo je moglo dati više odgovora.

**Tabela 1. Uređaji pomoću kojih se u domaćinstvu pristupa Internetu, (u %)
(ispitanici su mogli dati više odgovora)**

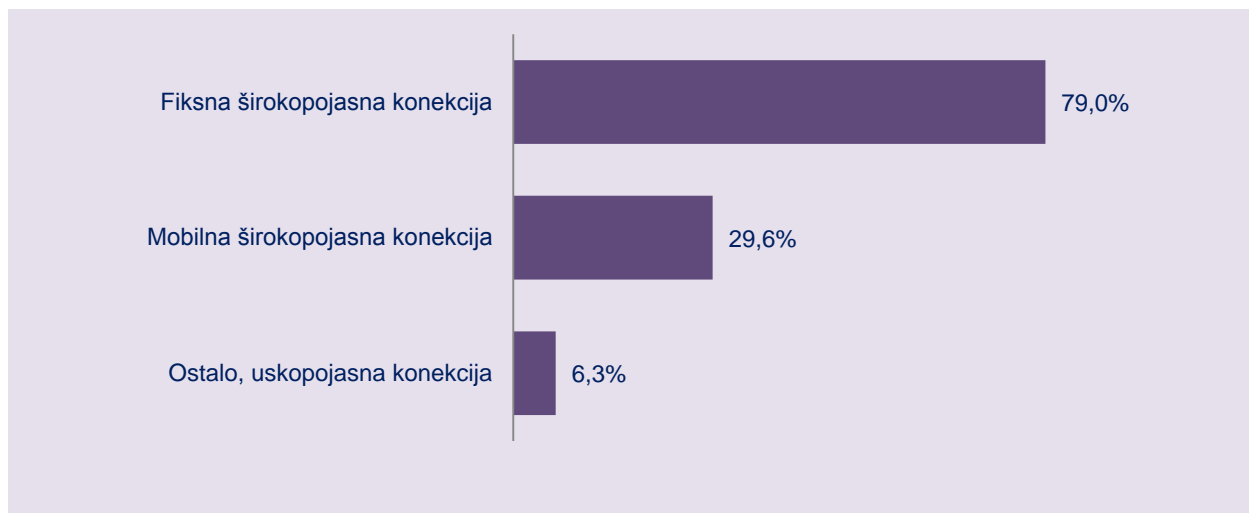
Uređaji u domaćinstvu	2012	2013	2014
Personalni računar (PC)	75,3	77,9	75,1
Laptop	52,0	56,7	57,6
Mobilni uređaji	24,2	29,7	38,5

Od uređaja pomoću kojih se pristupa Internetu, kod pristupa Internetu pomoću laptopa prisutan je rast od 0,9% u odnosu na 2013. godinu, a kod mobilnih uređaja prisutan je rast od 8,8% u odnosu na 2013. godinu.

U vezi sa načinom pristupanja Internetu, odnosno tipovima Internet konekcije, domaćinstvima je bilo omogućeno da odaberu nekoliko ponuđenih odgovora. Najviše domaćinstava koristi fiksnu širokopoljasnu konekciju (DSL, ADSL, VDSL, kabal, optički kabal, satelit, WiFi) 79,0%. Mobilnu širokopoljasnu konekciju (preko mobilne telefonske mreže, najmanje 3G mreža) koristi 29,6% domaćinstava, a 6,3% koristi uskopojasnu konekciju (dial- up, modem ili ISDN, manje od 3G).

U odnosu na prethodnu godinu zabilježen je rast od 9,2% domaćinstava koja koriste mobilnu širokopoljasnu konekciju.

**Grafik 2. Tipovi Internet konekcije
(ispitanici su mogli dati više odgovora)**

Procenat domaćinstava koja nemaju pristup Internetu kod kuće, bez obzira na to da li je korišćen, iznosi 34,9%.

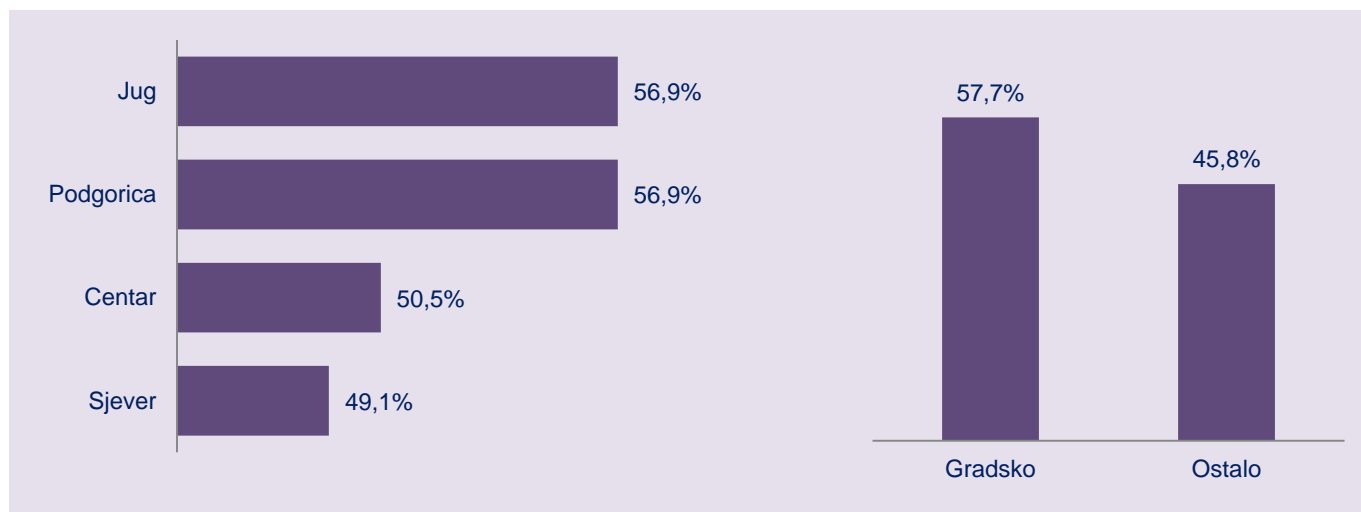
Kao najčešće navedeni razlozi zbog kojih domaćinstvo nema pristup Internetu kod kuće 36,8% domaćinstava je izjavilo da ne želi ili nema potrebu za Internetom, 33,2% domaćinstava je da je razlog nedostatak vještina, a 29,9% domaćinstava je izjavilo da je pristup Internetu veoma skup.³

Tabela 2. Razlozi zbog kojih domaćinstvo nema pristup Internetu, (u %)

Razlozi	
Ne želim ili nemam potrebu za Internetom	36,8
Nedostatak vještina	33,2
Pristup Internetu je suviše skup	29,9
Oprema je suviše skupa	27,8
Fizička nesposobnost	9,5
Ima pristup Internetu negdje drugo	7,5
Širokopolasni Internet nije dostupan	5,8
Drugi razlozi	19,6

Zastupljenost računara u domaćinstvima varira u odnosu na teritorijalnu cjelinu i tip naselja, tako je u sjevernom regionu zastupljenost računara najmanja i iznosi 49,1%, dok je u Podgorici i na jugu najveća i iznosi 56,9%. Zastupljenost računara je veća u gradskim naseljima, odnosno 57,7% domaćinstava u gradskim naseljima je izjavilo da ima pristup računaru, dok je 45,8% domaćinstava u naseljima koja nijesu gradskog karaktera izjavilo da ima računar.

Grafik 3. Zastupljenost računara u domaćinstvima prema teritorijalnoj cjelini i tipu naselja gradsko/ostalo

³ Podaci nijesu uporedivi sa podacima od prošle godine.

Pristup Internetu u domaćinstvima varira u odnosu na teritorijalnu cjelinu i tip naselja, tako je u sjevernom regionu u naseljima koja nisu gradskog tipa pristup Internetu najmanji i iznosi 46,0%, dok je u južnom regionu u naseljima koja su gradskog tipa pristup Internetu najveći i iznosi 78,9%.

U Podgorici u naseljima gradskog tipa 70,9% domaćinstava ima pristup Internetu.

U južnom regionu u naseljima koja su gradskog tipa zabilježen je rast od 15,2% domaćinstava koja imaju pristup Internetu, u odnosu na prethodnu godinu.

Tabela 3. Pristup Internetu kod kuće, (u %)

Tip naselja	Teritorija				Crna Gora
	Sjever	Centar	Jug	Podgorica	
Gradsko	59,3	62,0	78,9	70,9	68,9
Ostalo	46,0	62,5	61,5	47,5	53,1
Crna Gora	52,2	62,1	72,0	67,5	63,6

Od domaćinstava koja imaju prihod preko 600 eura, 91,6% ima pristup Internetu kod kuće i zabilježen je rast od 4,7%, u odnosu na prethodnu godinu.

Rezultati istraživanja pokazuju da se procenat domaćinstava koja posjeduju računar, sa prihodom do 300 eura, povećao za 5,0%, u odnosu na prethodnu godinu.

Grafik 4. Domaćinstava koja imaju računar i Internet priključak prema prosječnom mjesečnom prihodu domaćinstva

■ Računar

■ Internet

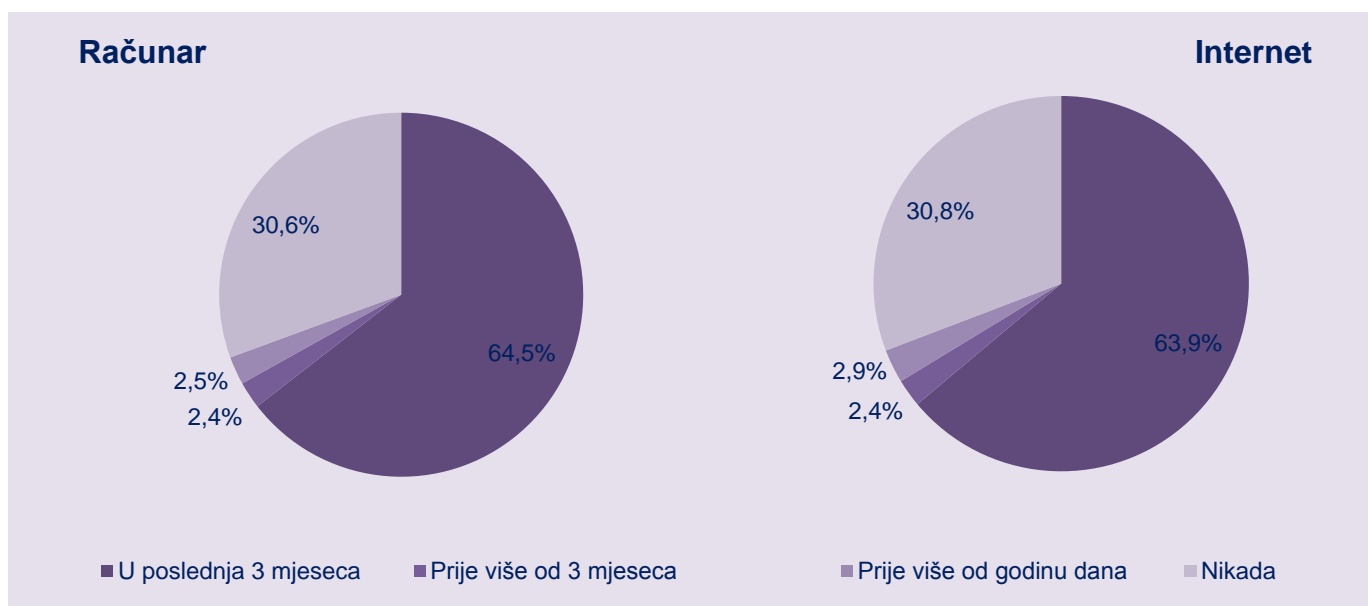

Lica

IKT istraživanje koje je sprovedeno u domaćinstvima, u skladu sa metodologijom Eurostat-a, obuhvata pojedince koji imaju između 16 i 74 godine života.

Broj lica koja su u posljednja 3 mjeseca koristila računar iznosi 64,5%, dok procenat onih koji nikada nijesu koristili računar iznosi 30,6%. Što se tiče korišćenja Interneta, 63,9% lica je izjavilo da je koristilo Internet u posljednja 3 mjeseca. Od kojih je 81,8% njih Internet koristilo svakog dana ili skoro svakog dana, a 14,7% njih je koristilo Internet najmanje jednom nedjeljno.

Grafik 5. Lica koja su koristila računar i Internet

Pored računara i Interneta, interesantno je pitanje koje se odnosi na lica koja su koristila mobilni telefon ili smart telefon, u posljednja 3 mjeseca. Procenat lica koja su koristila mobilni telefon ili smart telefon u posljednja 3 mjeseca iznosi 92,3%.

Grafik 6. Lica koja su koristila mobilni telefon ili smart telefon, u posljednja 3 mjeseca

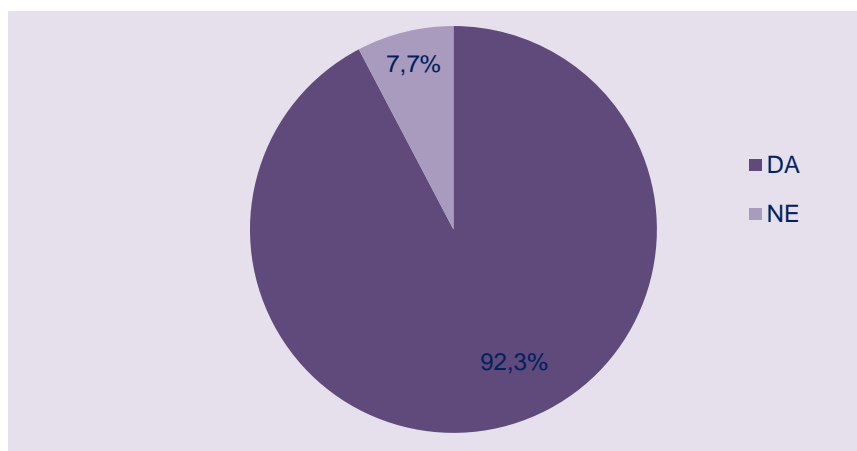

Tabela 4. Lica koja su koristila računar prema starosti i polu, (u %)

Korišćenje računara	Godine starosti						Pol	
	16-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65-74	muški	ženski
U posljednja 3 mjeseca	93,7	91,0	74,6	60,0	34,0	12,7	68,8	58,7
Prije više od 3 mjeseca	0,0	1,9	3,4	1,9	4,9	2,2	2,0	2,8
Prije više od godinu dana	0,0	0,4	4,0	3,4	3,3	4,7	1,9	3,4
Nikada	6,3	6,7	18,1	34,8	57,7	80,4	27,3	35,1

Iz Tabele 4 možemo da vidimo da je 91,0% lica starosti od 25 do 34 godine koristilo računar u posljednja 3 mjeseca. Kada se radi o većoj starosnoj grupi lica koja su koristila računar u posljednja 3 mjeseca, ovaj procenat opada.

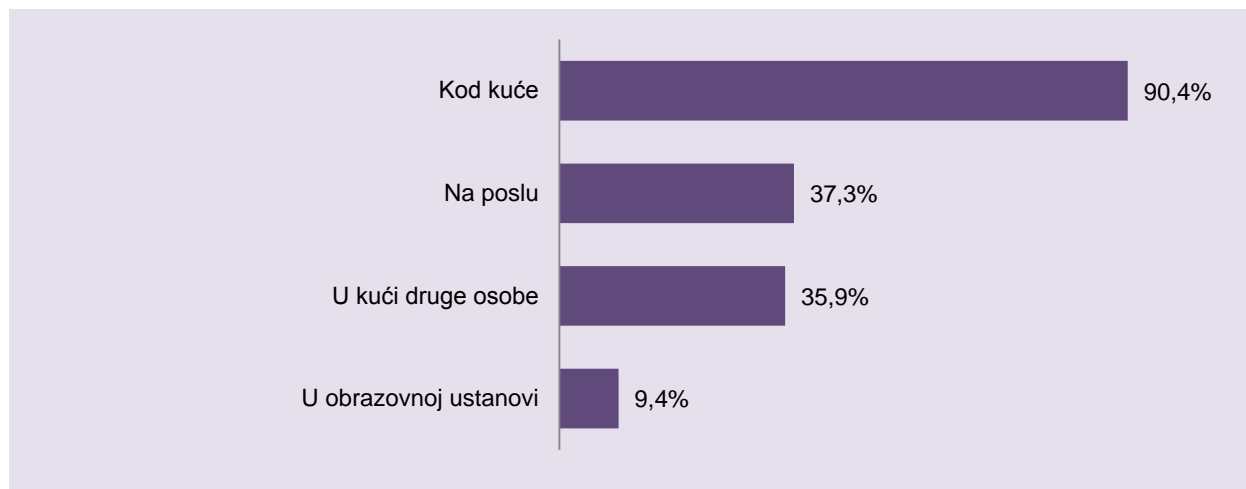
Rezultati istraživanja pokazuju da je više žena koje su izjavile da nikada nijesu koristile računar odnosno njih 35,1%, dok je 27,3% muškaraca izjavilo da nikad nije koristilo računar.

Tabela 5. Prosječno korišćenje Interneta prema starosti i polu, (u %) (odnosi se na lica koja su koristila Internet u posljednja 3 mjeseca)

Korišćenje Interneta	Godine starosti						Pol	
	16-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65-74	muški	ženski
Svakog dana ili skoro svakog dana	89,9	85,7	83,0	72,3	68,7	39,0	82,5	80,7
Najmanje jednom nedjeljno	8,1	13,2	15,7	18,3	19,8	56,0	14,5	15,1
Rjeđe nego jednom nedjeljno	2,1	1,1	1,3	9,5	11,5	5,0	3,1	4,1

Na osnovu podataka u Tabeli 5, lica koja su izjavila da koriste Internet uglavnom to čine svakodnevno. Procenat korišćenja Interneta skoro svakog dana je veći kod muškaraca i iznosi 82,5%, dok je kod žena 80,7%.

**Grafik 7. Gdje ste koristili Internet u posljednja 3 mjeseca?
(ispitanici su mogli dati više odgovora)**

U posljednja tri mjeseca najviše ispitanika je koristilo Internet kod kuće tj. njih 90,4%, dok je njih 37,3% Internet koristilo na poslu. Procenat anketiranih lica koja su u posljednja tri mjeseca koristila Internet u kući druge osobe je 35,9%, a 9,4% anketiranih lica je koristilo Internet u obrazovnoj ustanovi.

**Grafik 8. Koje ste aktivnosti preduzimali preko Interneta u privatne svrhe u posljednja 3 mjeseca?
(ispitanici su mogli dati više odgovora)**

Aktivnosti koje su ispitanici najčešće preduzimali putem Interneta u privatne svrhe u posljednja 3 mjeseca su telefoniranje putem Interneta/video razgovori 80,5%, zatim 75,2% lica je izjavilo da je slalo/primalo e-mailove i 73,4% lica je izjavilo da je koristilo društvene mreže.

Od aktivnosti koje su lica obavljala na računaru, 78,7% lica je računar koristilo za kopiranje ili pomjeranje fajla ili foldera, 72,6% lica je koristilo copy i paste alate za dupliranje ili pomjeranje dokumenata, 51,9% lica je prenosilo podatke između računara i drugog uređaja.

**Grafik 9. Koje od sledećih računarskih aktivnosti ste već obavljali?
(ispitanici su mogli dati više odgovora)**

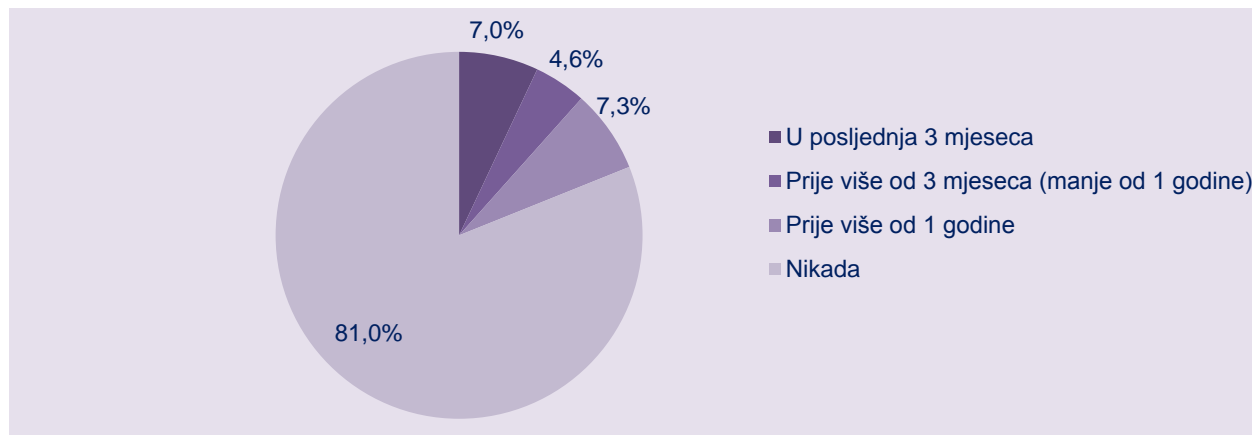
Od ispitanika koji su koristili Internet u posljednja 3 mjeseca, 24,5% je odgovorilo da je koristilo usluge cloud computing-a.

Od ispitanika koji su koristili Internet u posljednja 3 mjeseca ili više od 3 mjeseca, a manje od 1 godine, 22,0% je koristilo Internet usluge javnih ustanova ili organa administracije. Ispitanici su bili u međusobnom odnosu sa javnom administracijom obavljajući sledeće aktivnosti:

- ✓ Dobijanje informacija sa web sajta javnih institucija 89,3%
- ✓ Preuzimanje (download) zvaničnih formulara 39,0%
- ✓ Slanje popunjenih obrazaca 20,3%

Broj lica koja su u posljednja 3 mjeseca kupila ili naručila robu ili usluge preko Interneta iznosi 7,0%, dok procenat onih koji nikada nijesu kupili ili naručili robu ili usluge iznosi 81,0%.

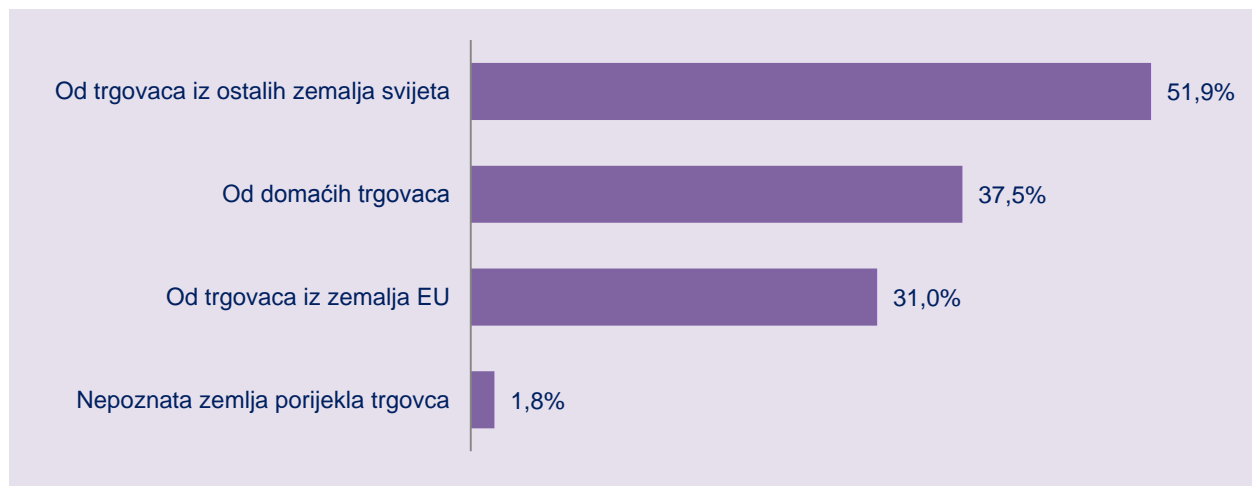
Grafik 10. Kada ste posljednji put kupili ili naručili robu ili usluge preko Interneta u privatne svrhe?

Ispitanici koji su koristili Internet u posljednjih 12 mjeseci, imali su mogućnost da izaberu više vrsta roba ili usluga koje su mogli kupiti ili naručiti preko Interneta. Vrste robe ili usluge koje su lica najčešće naručivala ili kupovala preko Interneta su:

- ✓ Odjeća, sportski proizvodi 73,4%
- ✓ Smještaj za odmor (hotel, itd.) 8,7%
- ✓ Video igrice, drugi računarski softveri i njihovi dodaci 8,3%
- ✓ Ostali putnički aranžmani (karte za prevoz, iznajmljivanje automobila, itd.) 5,4%
- ✓ Filmovi, muzika 2,6%
- ✓ Farmaceutski proizvodi 2,7%

Grafik 11. Od koga ste kupili/naručili proizvode ili usluge preko Interneta u posljednjih 12 mjeseci, u privatne svrhe? (ispitanici su mogli dati više odgovora)

METODOLOŠKA OBJAŠNENJA

Zavod za statistiku Crne Gore sprovodi istraživanje o upotrebi informaciono-komunikacionih tehnologija u Crnoj Gori. Ovo istraživanje se odnosi na upotrebu informaciono-komunikacionih tehnologija u preduzećima, kao i na upotrebu informaciono-komunikacionih tehnologija od strane domaćinstava i pojedinaca.

Nadamo se da će ovo istraživanje pružiti korisnicima dovoljno podataka o trenutnom stanju u oblasti informaciono-komunikacionih tehnologija i da će poslužiti kao dobra osnova za planiranje njenog daljeg razvoja.

Domaćinstva i pojedinci

- ✓ Istraživanje je sprovedeno u periodu od 1 - 15. aprila 2014. godine.
- ✓ Anketno istraživanje – intervju licem u lice.
- ✓ Dvoetajni stratifikovani uzorak. Veličina uzorka 1200 domaćinstava, odnosno 1200 lica.
- ✓ Ciljna domaćinstva su sva domaćinstva sa najmanje jednim članom koji ima između 16 i 74 godine života.
- ✓ Ciljna populacija za lica su sva lica koja imaju između 16 i 74 godine života.
- ✓ Referentni period su tri mjeseca koja su prethodila anketiranju na terenu.

Podaci se publikuju i na našem web sajtu www.monstat.org

Izdaje i štampa Zavod za statistiku Crne Gore (MONSTAT)
81000 Podgorica, IV Proleterske br.2, telefon (+382) 20 230-811, telefaks (+382) 20 230-814

Saopštenje pripremio:

Marko RADUNOVIĆ

Tel. +382-20-230-791

E-mail: contact@monstat.org